

Ratifikacija

Boško Mijatović

Oko Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Srbije Evropskoj uniji u poslednje vreme se opasno lome koplja. Pred izbore bitka se vodila oko pitanja da li ga potpisati ili ne, tj. da li potpisivanje predstavlja izdaju ili mudar potez sa državnog stanovišta. Izgledalo je da biramo između Kosova i Evrope, a meni se činilo da nećemo dobiti ni jedno ni drugo.

Kada je potpis na SSP već pao, tema svade se unekoliko promenila: sada je to bilo pitanje ratifikacije SSP-a u našem parlamentu. Nacionalna struja je prvo pretela da će ne samo izglasati neratifikaciju, već i da će poništiti potpis na SSP-u, dok je proevropska tvrdila da će ga odmah ratifikovati i početi da ubira plodove orijentacije Srbije na Evropu.

Onda je nacionalna opcija donekle ublažila stav, a pod uverljivim pritiskom gospodina Palme, izgleda i odustala od poništavanja/neratifikacije, mada tačan plan još ne znamo. Možda su za (podugačko) odlaganje, a možda za dopunu sporazuma rečenicom o suverenitetu Srbije nad Kosovom koju EU svakako neće prihvatiti. Bilo kako bilo, čini mi se da u nas postoji jedna raširena zabluda, i to ne samo u narodu, već i u političkoj eliti obe provenijencije. A to je zabluda da svi poslovi sa Evropskom unijom zavise od nas, tj. od naše volje ili spremnosti da potpišemo i ratifikujemo SSP, i da će nam se time otvoriti vrata Evrope.

To podrazumevanje da zemlje Evropske unije samo čekaju našu ratifikaciju - da bi i sami ratifikovali SSP - potpuno je pogrešno. Jer, na putu eventualne ratifikacije u zemljama Evropske unije stoje bar dve ozbiljne prepreke.

Prva je saradnja sa haškim tribunalom. To će pitanje i dalje zagorčavati život svakoj srpskoj vladi, a zbog insistiranja Evropske unije i nepopularnosti isporučivanja optuženih u srpskoj javnosti. Nema sumnje da će negativni izveštaji novog tužioca Bramerca usporavati ili odlagati ratifikaciju u mnogim zemljama, a posebno u Belgiji i Holandiji, koje su dale saglasnost za potpisivanje SSP-a tek pošto je on uslovljen

saradnjom Srbije sa Hagom.

Druga prepreka je kosovska. Čak i da pretpostavimo da se haški problem nekako reši - blagošću Bramerca ili EU ili isporučivanjem optuženih od strane Srbije - u punoj snazi će se pojaviti pitanje priznanja nezavisnog Kosova kao uslova procesa ratifikacije i formalnog približavanja Srbije Evropskoj uniji.

Naime, nema sumnje da će EU iskoristiti šargarepu pridruživanja kako bi obezbedila promenu politike Srbije usmerenu na očuvanje prava na Kosovo. Dosadašnja politika neslaganja Srbije svakako smeta vodećim snagama EU da definitivno reši i skinu sa svog spiska jedan složen i potencijalno nezgodan problem u svom dvorištu. I onda, šta je prirodnije nego vezati ono što Srbija želi - pridruživanje i fondove - za nešto što EU želi, a Srbija može da isporuči: rešenje kosovskog problema. I ja bih na njihovom mestu. To je ta prokleta realpolitika, koju svi ogovaraju, a koje se svi drže.

I uopšte nije važno što se taj uslov danas ne postavlja formalno, jer još važi ona davnašnja izjava da neće vezivati Kosovo sa SSP-om. Ali, uslov je tu, čak i javno. U tom smislu treba tumačiti skorašnju Rupelovu izjavu da Srbija mora da neguje prijateljske odnose sa svima na zapadnom Balkanu. To se svakako odnosi i na "nezavisno" Kosovo i to je svakako uslov daljeg napredovanja pridruživanja.

I tako, Srbija će ipak doći do raskrsnice - ili borba za Kosovo ili Evropska unija. Nacionalna opcija je tu dilemu rešila - njoj je Kosovo prioritet - i ne bi od njega odustala čak i da Srbija ratifikuje SSP, već bi hladno dozvolila, naravno ukoliko bi bila na vlasti, da zemlje EU ne ratifikuju sporazum. Sa druge strane, proevropska opcija bi izgubila mogućnost parole "i Kosovo i Evropa" i morala bi da se opredeli za jedno. Bilo kako bilo, glavna odluka o SSP-u ne tiče se izbora Srbije da li će ga ratifikovati ili neće, već da li će, kada dođe trenutak ratifikacije u zemljama Unije, u potpunosti kapitulirati i ostaviti Kosovo ili neće. A odgovor na to pitanje se daje danas. ✘